

GUARANI ÑE'Ē HA IÑE'ĒPORĀHAIKYRE

TERCER CICLO – EDUCACIÓN ESCOLAR BÁSICA

Mbo'ehao: _____

Mbo'esyry: Pokõiha.

Temimbo'e: _____

Arange: 24 jasypoapy, 2020

Mbo'ehára: _____

- **Katupyryrá:** Ohechakuaa mba'e rehetépa ha ambue mba'éguipa avei oñe'ehína umi ohendúva.
- **Mbo'epyrá Aty:** Oikũmbýta haipyre guaraníme.
- **Mbo'epyrá:** Mombe'ugua'u.
- **Jehechakuaarã:**
 - Ohechakuaa mba'érehepa oñe'ehé mombé'ugua'úpe.
 - Oikũmbykuaa mba'épa he'ise umi ñe'ě ko'ága rupi herakuãvéva.
 - Ombohováí porã porandukuéra.

Emoñe'ě mboyve

1. Ejepy'amongetami ha emombe'u ayvúpe mba'épa reikũmby ko'ã porandu rehe:
 - 1.1. Mba'éichapa oñepyryneraka'e ko arapy. Rehendúvapa.
 - 1.2. Mba'épa reikuaa teko ppykuéragui.
 - 1.3. Mba'éichapa heñói ppy raka'e tekove.

Emoñe'ě

Ava heñói ppyreguare

Tupãve Tenondete Tenondeguáva omoheñoiva'ekue teko ppy, hekoha kuarahy, tesape ppy omoheñoiva yvy. Omenda Arasy ndive ha ojapo chupe hogarã jasýpe. Chuguikuéra heñói ppyva'ekue ava guarani. Mokõivéva oguejy yvyty oíva táva Areguápe ha upe guive ojapo ygarusukuéra, yguasu, ysyry, ka'aguy, mbyjakuéra ha mayma tekove oíva yvy apére ha ambue hendápe.

Upépe avei Tupãve ojapo ava ppykuéra. Ojapyhy yvy ñai'ũ, ombojehe'a ka'aruvicha rehe, avei omoñimi pype yvyja'u ruguy ha y potĩ osyrýva ykuágui, oheja kuarahýpe ikã ha'gua ha oikove hikuái.

Tupãve ha Arasy oma'ě umi aváre ha kuñáme ohero Sypave. Pe kuimba'épe Rupave. Ko'áva ava guaranikuéra sy ha ru ppykue.

Avei ojapo mokõi ánga ohejáva hendivekuéra ohechakáva'erã chupekuéra mba'éichapa oikóva'erã: Angatupyry imarangatúva ha Tau, ánga vai iñañáva.

Sypave ha Rupave oñemoña, oguereko mbohapy kuimba'e ha hetaiterei kuña umi iñemoñarekuéra atýpe oĩ:

Tume Arandu: kuimba'e arandu, omotenondéva Tupãve ñe'ẽ.

Marangatu: kuimba'e ikorasõ porãva, imarangatúva. (Kóva Kerana ru)

Japeusa: heñóiva'ekue oñembo'yhápe. Imarãva, iñañáva, nohenduséiva isy ha itúva ñe'ẽ. Oikóva iñakãre. Ojukáva'ekue teindýra Yrasẽmame. Ojepoi ysyry guasúpe oñapymi peve ha nosẽvéi.

Ohai: Narciso R. Colmán

Ombyaty: Dionisio González Torres

Ombohasa guaraníme: Luz Duarte

1. Emyesakã mba'épa he'ise ko'ã ñe'ẽ:

1.1. Yvyja'u:

1.2. Ánga:

1.3. Marangatu:

2. Embohováí ko'ã porandu:

2.1. Mávapa ojapo raka'e teko ypy.

2.2. Máva ha'e raka'e Tupãve rembireko.

2.3. Moõpa heñói ypy raka'e teko.

2.4. Mba'éichapa héra raka'e umi ava ypykue.

2.5. Mba'éguipa ojapo Tupãve umi ava ypykue.

2.6. Mba'éicha héra Rupave ha Sypave ñemoñarekuéra.

Emoñe'ẽ rire

1. Ehai mba'ére oñe'ẽ jehaipyre ha ehechauka ta'anga rupive mba'éichaitépa oiko ypy raka'e tekove ha arapy.

2. Eguerahauka ne mbo'ehárape.

Jeporekaha

- González Torres, Dionisio "Folklore del Paraguay" p. 69- 70

Coordinación: Lic. María Mercedes Barge de Arzamendia

Coordinación de Nivel: Lic. Ida Ávila

Elaboración: Prof. Luz Duarte

Revisión: Lic. Mariano Lezcano / Prof. Lic. Cynthia Yudith Garcete Candia

Edición: Lic. Enrique Lescano

Verificación: Dra. María Elvira Martínez de Campos

Audiovisuales: Mg. Clara Benítez Yegros.